

Serviceplan 2019-2022

Serviceplanens syfte är att öka engagemang, förståelse & kunskap kring service som en del av kommunens arbete med näringslivs- & landsbygdsutveckling samt att tillgång till service vägs in i kommunernas långsiktiga & strategiska planering.

Serviceplan Härjedalens Kommun 2019-2022

Innehållsförteckning	1
Vision	2
1 Inledning	3
1.1 Avgränsning	4
1.2 Definitioner kring service	4
1.3 Begrepp	4
2 Syfte och mål	5
2.1 Syfte	5
2.2 Övergripande mål	6
2.3 Delmål	6
2.4 Serviceplanens målgrupper	6
3 Indelning	6
4 Åtgärder	6
4.1 Fritid	7
4.2 Näringsliv	7
5 Planering, genomförande och utvärdering	7
5.1 Ansvar och kostnader	7
5.2 Årlig sammanfattning och redovisning	8
6 Revidering	8

Bilaga:

Bil. 1 - Kartläggning av kommersiell och offentlig service i Härjedalens Kommun

VISION

Ett hållbart Härjedalen

Vår vision är ett hållbart Härjedalen.

De strategiska målen utgår från de *tre perspektiven* i FN:s Agenda 2030 för en hållbar utveckling:

- Ekonomisk hållbarhet
- Social hållbarhet
- Miljömässig hållbarhet

Hållbar utveckling innebär en utveckling som tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina behov.

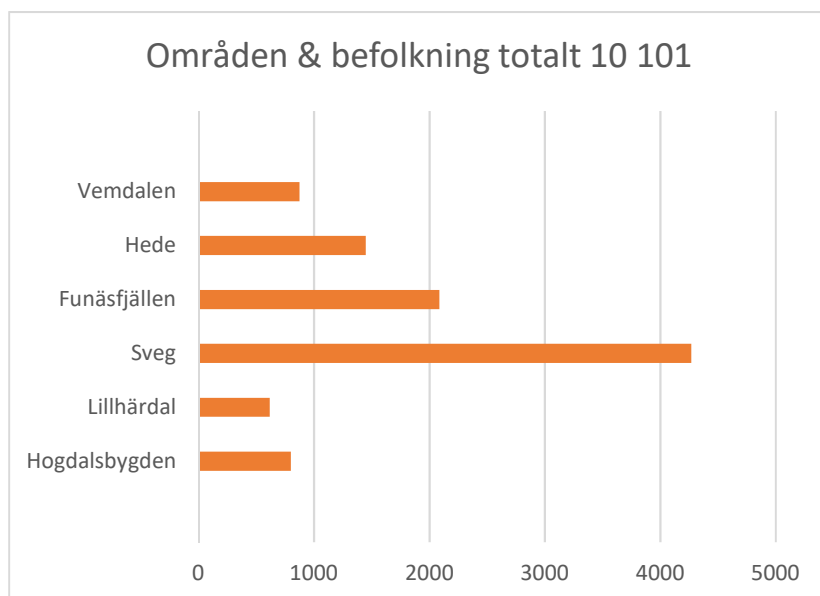
1 Inledning

En förutsättning för att skapa tillväxt är god tillgång till offentlig och kommersiell service. Service är en viktig del av att skapa attraktiva miljöer och möjlighet till arbetstillfällen. Tillväxtanalys har konstaterat att faktorer som är avgörande för en ort utveckling är bra infrastruktur, god offentlig service, närhet till arbetsmarknader, attraktivt boende och goda sociala strukturer. Både boende och företag behöver en god service för att vardagen ska fungera.¹

Det regionala serviceprogrammet ”Regionalt serviceprogram 2014-2020” syftar till att styra insatser för en god servicenivå i Jämtlands län. Region Jämtland Härjedalen lyfter fram kommunerna som viktiga aktörer i servicefrågor. Målet är att kvinnor och män, oavsett etnicitet och ålder, ska ha likvärdig tillgång till dagligvaror och drivmedel.

Att kommunen har en serviceplan utgör ofta en förutsättning för att offentliga och andra finansiärer ska ta beslut om ekonomiskt eller annat stöd. Exempel på det är *Förordningen om stöd till kommersiell service (6§)* och *Förordningen om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder (6 kap 12§)*.

Det finns ett ömsesidigt påverkansförhållande mellan kommersiell service och demografisk utveckling. Den kommersiella servicen är beroende av ett visst demografiskt underlag, men det finns också ett tydligt förhållande mellan tillgången på service och att människor bor kvar på små orter². Härjedalens kommuns befolkning har de senaste fem åren minskat med ungefär 30 personer per år. Detta är främst på grund av en stor del åldrande befolkning, men även på grund av ungdomars utflyttning. I juni 2019 hade Härjedalens kommun 10 101 invånare³, se fördelning nedan.

Utglesningen av den offentliga och kommersiella servicen pågår i stora delar av den svenska landsbygden med undantag för tätorter på landsbygden utanför de största städerna. Härjedalens kommun har, tack vare det stora antalet delårsboende och turister, ett ovanligt

¹ Regionalt serviceprogram Jämtlands län 2014-2020, Region Jämtland Härjedalen

² Kjell Hansen SLU, föreläsning 2 maj 2019.

³ SCB 2019-06-30

stort utbud av service och tjänster, framförallt i de större byarna. En viktig strategi för Härjedalens kommun är att upprätthålla en god service även i kringområdena.

Under 2018 var det totala antalet övernattningar i Härjedalens kommun drygt 3,2 miljoner, varav drygt 1,8 miljoner var förlagda till kommersiella boendeformer. Därtill ska läggas knappt 1,9 miljoner dags- och genomfartsbesök.

Antalet kommersiella övernattningar ökade jämfört med 2017 med ca 2%. De 3 destinationerna redovisar följande utfall när det gäller kommersiella gästnätter ⁴

- Funäsfjällen 919 000 gästnätter (2018) jmf. 2017 +0,5%
- Vemdalen 630 000 gästnätter (2018) jmf. 2017 +1,5%
- Lofsdalen 173 000 gästnätter (2018) jmf. 2017 +12,0%

1.1 Avgränsning

I serviceplanen ingår inte verksamheter som via lagstiftning är ålagda kommunen.

Planen omfattar inte heller åtgärdsförslag gällande kultur, IT-lösningar, bredband, kollektivtrafik eller andra transporter eller logistiklösningar. Serviceplanen omfattar ej heller bostads-, mark- eller lokalförsörjning. Strategier och planer för dessa områden finns i Härjedalens kommuns översiktsplan samt andra utvecklingsplaner, strategier och policys.

1.2 Definitioner kring service

Denna serviceplan omfattar kommersiell service. Offentlig service finns även med i kartläggningen i bilaga 1.

Kommersiell service är framförallt hushållens tillgång till dagligvaror som livsmedel och förbrukningsvaror, apotek, post- och paketärenden, bank, drivmedelsstation samt laddinfrastruktur. Utöver dessa finns mobiltelefoni, bredband och transport/logistik som inte är en funktion utan ett medel som binder samman service på landsbygd. Serviceplanen behandlar kommersiell service förutom bredband och mobiltelefoni.

Den offentliga servicen kan vara både statlig och kommunal. Den statliga servicen kan vara tillgång till polis, försäkringskassa, arbetsförmedling och skatteverket.

Den kommunala servicen gäller främst tillgång till förskola, skola, vård och omsorg, bibliotek, räddningstjänst, natur- och kulturområden, kultur och fritidsaktiviteter genom stöd till föreningslivet, samt samarbete i bredbandsfrågor och näringslivsutveckling.

Den landstingskommunala servicen som drivs i regi av region Jämtland Härjedalen gäller exempelvis tillgång till akutsjukvård, hälsovård och kollektivtrafik/Närtrafik.

1.3 Begrepp

I planen används begreppet *Serviceort*, *Servicepunkt* och *Service och trygghetspunkt (SOT-punkt)*.

---

⁴ Beräkningar av besöksnäringens omfattning/betydelse, Nordanalys 180614

Serviceort

Serviceorterna ska erbjuda attraktiva boendemiljöer med grundläggande kommersiella servicefunktioner, som är stödjande för omlandet. Med *grundläggande kommersiell service* menas dagligvaror såsom livsmedel och förbrukningsvaror i hushållet, drivmedel, post- och pakethantering, apotek och betaltjänster.

Det kan även handla om att samordna kommunens verksamhet vid serviceorterna. Vidare kan medborgare förvänta sig att kommunen arbetar för samordning och samverkan mellan olika aktörer.

Lokal servicepunkt

Med lokal servicepunkt avses en dagligvarubutik i de glesare delarna av kommunen som ska fungera för utökad service på landsbygd främst med fokus på tillgänglighet av dagligvaror och drivmedel. Servicepunkten är förlagd till en dagligvarubutik där man också kan samla annan kommersiell service.

Service- och trygghetspunkter (SOT)

Med SOT-punkter menas servicepunkter som har en integrerad krisberedskap för att tillhandahålla en viss nivå av service i händelse av en krissituation. Det gäller framförallt kommersiell service i form av att kunna säkerställa tillgång till livsmedel och drivmedel under en kortare period.

2 Syfte och mål

2.1 Syfte

En serviceplan ska öka engagemang, förståelse och kunskap kring service som en del av kommunens arbete med näringslivs- och landsbygdsutveckling så att servicens funktioner konkret vägs in i kommunernas långsiktiga och strategiska planering.

Serviceplanen ska vara ett styrande dokument i syfte att samla resurser och insatser för att uppnå en god servicetillgänglighet i kommunen samt vara vägledande för användandet av stödet till kommersiell service. Planen ska också kunna användas av andra myndigheter, organisationer och företag i syfte att samla resurser och insatser mot det gemensamma målet – en god servicenivå i länet.

Serviceplanen ska vara en utgångspunkt för vilka orter som pekas ut som serviceorter respektive servicepunkter. Eftersom kommunerna har planmonopol är det bara kommunerna som kan prioritera detta. Det finns inget minimikrav på vilken service som ska finnas i en serviceort respektive servicepunkt, men den grundläggande idén är att samla flera olika servicetyper till samma ort så att de olika verksamheterna drar ”kunder” till varandra. Ur ett tillväxtperspektiv är tillgång till service en viktig del för att skapa attraktiva miljöer och möjlighet till arbetstillfällen.

Serviceplanen är ett komplement till kommunens översiktsplan.

2.2 Övergripande mål

Härjedalens Kommuns vision ska prägla våra verksamheter och vårt förhållningssätt.

Det ska finnas en god service för alla som bor, besöker och verkar i Härjedalens kommun. Målet är att servicenivån ska hålla en sådan nivå att den bidrar till att attrahera fler människor att bo, besöka och verka i kommunen.

2.3 Delmål

Serviceplanens delmål är att:

- Säkerställa att erforderlig/nödvändig service finns på landsbygden.
- Utveckla serviceorterna och servicepunkterna
- Verka för att nya hållbara servicelösningar på landsbygden testas.

2.4 Serviceplanens målgrupper

Målgrupperna för serviceplanen är boende, företagare och besökare till bygderna.

3 Indelning

Härjedalens kommuns serviceorter är:

Sveg centralort och serviceorterna Ytterhogdal, Lillhärdal, Lofsdalen, Vemdalen, Hede och Funäsdalen.

Härjedalens kommuns servicepunkter är:

ICA Nära Ytterhogdal

Härdalsbuda, Lillhärdal

Linsell Livs, Linsell

Vemhåträffen, Vemhån.

ICA Nära, Lofsdalen

ICA Nära Stigmyhrs, Bruksvallarna

Hamra Livs, Tännaldalen

Härjedalens kommuns SOT-punkter är:

Lillhärdal

Ytterligare SOT-punkter kan komma att etableras på fler platser i kommunen.

4 Åtgärder

I landsbygdsområdena i kommunen är tillgång till service relativt sett god. Även om tillgången till servicen är relativt god så är det också sårbart där det finns bara en butik och/eller drivmedelsstation. Därför är det av stor vikt att kommunen arbetar förebyggande och innovativt för att hitta samordningslösningar och nya sätt att lösa tillgängligheten till service. För att kunna göra det behöver kommunen löpande ha en uppdaterad bild av behoven av service i landsbygdsområdena samt diskutera lösningar med bland annat lokala utvecklingsgrupper.

För att inventera, se över och utveckla servicen har åtgärder identifierats samt hur dessa kan kopplas till kommunal verksamhet. Detta redogörs för nedan.

4.1 Fritid

Åtgärd

Kommunen verkar tillsammans med föreningslivet för att det finns tillgång till mötesplatser och aktiviteter.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Kommunen ska arrangera möten mellan kommun och föreningar/byagrupper löpande under året. Syftet är att utbyta information, knyta kontakter, sprida kunskap och idéer.

Kommunstyrelsen

4.2 Näringsliv

Åtgärd

Kommunen ska vid visat intresse stödja utvecklingen av lokala servicelösningar. Lokala servicelösningar kan användas som utgångspunkt för annan service. Över ett geografiskt område kan flera intressenter gå samman och erbjuda olika slags service.

Ansvarig

Kommunstyrelsen

Kommunen ska verka för en dialog med statlig service, regionala aktörer som Länsstyrelse och Region Jämtland Härjedalen och nationella intressenter som t.ex. Tillväxtverket. Målet för dialogen är att servicen i kommunen upprätthålls och utvecklas så att tillgången motsvarar invånarnas och företagens behov.

Kommunstyrelsen

Kommunen ska värna om småskaligheten där dagligvarubutiker kan fungera som servicepunkter och SOT-punkter.

Kommunstyrelsen

Kommunen stöder ett fortsatt hemsändningsbidrag. Syftet är att verka för en tillfredsställande tillgänglighet till livsmedel på landsbygden. Bidraget riktas till pensionärer och/eller funktionshindrade (se Hemsändningspolicy).

Kommunstyrelsen

5 Planering, genomförande och utvärdering

Serviceplanen som gällde under åren 2016-2018 bearbetades av representanter från kommunledning samt genom deltagande från kommunens olika partigrupper.

Den reviderade serviceplanen 2019-2022 har omarbetats i kommunens förvaltning och föredragits i koncernledning och chefsgruppen.

5.1 Ansvar och kostnader

Kommunstyrelsen ansvarar för att vidta åtgärder i planen och budgetera för de kostnader som åtgärderna medför.

Kommunstyrelsen har ett samordningsansvar för att åtgärdsplanen genomförs.

5.2 Årlig sammanfattning och redovisning

Kommunstyrelsens uppgift är att varje år följa upp och utvärdera genomförda åtgärder samt att uppdatera bilaga 1, Kartläggning av kommersiell och offentlig service i Härjedalens Kommun.

6 Revidering

Planen ska revideras under varje mandatperiod.